

A méz mint az istenek eledele

Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola, Bély

Ennek az érdekes, nagyon izgalmas és szép téma feldolgozásának ötletét elsősorban a hatodik osztályos tananyag egyik témájának – A mézelő méh – játékos feldolgozása adta. Úgy gondoltuk, hogy több érzékszerv bevonásával a tanulók számára sokkal hatékonyabban, könnyebben és élvezhetőbben elsajátítható lesz a tananyag.

Másodsorban a Méz világnapja alkalmából szerettük volna felhívni a gyerekek figyelmét egy egészséges „édességre”, a mézre, amely amellett, hogy pótolhatja a gyermekek által oly kedvelt mesterséges cukor iránti vágyat (csokoládé, cukorka, keksz, édesített italok, stb.), egészséges, természetes édesítőszer, és gyógyító hatással is bír.

1. foglalkozás: Mit tudtok már a méhekről, a mézről?

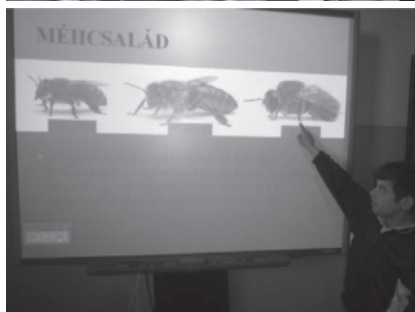
A meséket még a nagyobb gyerekek is nagyon szívesen hallgatják, így az első napi foglalkozás ráhangolódási szakaszában a *Vackor születésnapja, amikor végre megszereti a mézet* című kedves kis gyermekverssel próbáltuk meg felkelteni a gyerekek érdeklődését a téma iránt, amely aztán a méhekről való kötetlen beszélgetéssel folytatódott.

Ebben a fázisban információt szerezhettünk arról, hogy a gyerekek e témában milyen ismeretekkel rendelkeznek már, illetve milyen hiányosságai vannak. A tanulóknak lehetőségük volt kérdéseket gyűjteni a témában, ezzel pedig megjelenhetett a gyerekek egyéni kíváncsisága, érdeklődése is. Természetesen a gyerekektől érkező egyéb ötletekre is nyitottak voltunk: Ki milyen mesét, verset ismer még a méhekről? Pl. Maja, a méhecske, Mézengúz. stb. Sok érdekességet megbeszéltünk az egészség, a környezetvédelem témában is.

2. foglalkozás: Játékos ismeretszerzés – könyvtárlátogatás

A beszélgetést egy játékos foglalkozás követte, amikor is ellátogattunk az iskolai könyvtárba, ahol a tanulók csoportokat alkotva búvárkodtak a könyvtárban található könyvek között. A csoportvezetők – szónokok – ezt követően kiselőadás formájában

számoltak be a csoportok által összegyűjtött, mézzel kapcsolatos információkról: pl. a méhcsalád életéről, a mézkészítés útjáról, a méz egészségre gyakorolt hatásáról. A kiselőadásokon hallhattunk érdekességeket a méhek fejlődéséről, a méhek fajtáiról és azok szerepéről a méhrajban (herék, dolgozók, királynő), a lakóhelyükről, a szokásaikról – körtánc –, a mézgyűjtő területekről, a méhterápiáról, mézfajtákról is.

Az internet világában jártasak a világhálón kerestek új és érdekes információkat, amelyből aztán egy tartalmas, tanulságos prezentációt készítettek a Microsoft Powerpoint programban. (A hangsúlyt itt is az önálló ismeretszerzésre helyeztük, illetve, hogy fel tudják dolgozni és reprodukálni tudják a megszerzett információkat.) A prezentációból is nagyon sok érdekességet tudhattunk meg, amely mindinkább érdeklődőbbé tette a tanulókat a méhek életéről.

3. foglalkozás: Készítsünk teremdekortort!

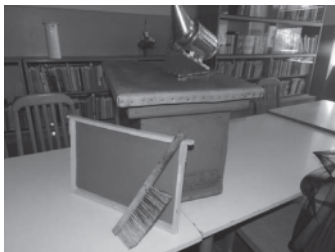
Az ismeretszerzést követően a szakköri foglalkozások hangulatát is a méhészeti téma hatotta át. Megpróbáltunk olyan gyerekeket is bevonni a munkákba, akiknek hátrányos helyzetük miatt több képesség-, részképességfejlődés területén is hiányosságai vannak (ügyetlenek), és emiatt sokszor pe-

remhelyre kerülnek egy közösségben. Egy-egy feladat egy időben több rész-képesség fejlesztését is szolgálta. (A finommotorikát, a figyelmet, az emlékezetet, az észlelést, a logikai gondolkodást, térben, időben, síkban történő eligazodást, stb.) A feladatok bőven módot adtak az értelmi funkciók és a beszéd gyakorlására is. Célunk volt, hogy a hátrányos helyzetű gyerekek is felszínre hozzák képességeiket, feloldják szorongásaikat, gátlásaikat, sikerélményhez juttassuk őket is, így vélhetően az önértékelésüket is sikerült egy kicsit helyre állítani, és az egész osztályközösség számára nyilvánvalóvá vált, hogy ők is hasznos tagjai a csoportnak. A tanulás sikere érdekében a cselekedtető, szemléletes módszereket alkalmaztuk. A tevékenységeik során a tanulók szabadon mozoghattak, kommunikálhattak. Bekapcsolódhatnak társaik munkájába, így spontán alakulhattak ki kooperatív tanulási helyzetek.

Közösen találtuk ki, hogy milyen képzőművészeti technikákkal és mit tudnánk megalkotni méhészet témában. A foglalkozásokon igyekeztünk olyan környezetet biztosítani a gyerekek számára, ami örömet nyújt, életkoruknak megfelel és fejlesztő tevékenységre motivál. Az eszközökkel való manipulációk során a gyerekek a saját tapasztalataik alapján megismerhették az anyagi világ tulajdonságait, a természetet.

A foglalkozásokon nagy örömmel mutatták meg a gyerekek fantáziájukat és kreativitásukat, kez ügyességüket, melynek végeredményeként a következő alkotásokat sikerült megvalósítaniuk:

- a méhek fejlődési szakaszait megformáztuk gyurmából: pete, lárva, báb, felnőtt egyed
- papírkaptárt csináltunk
- többféle technikával méheket készítettünk – újrafelhasználás
- PET üvegeket sárga krepp-papírral megtöltve, majd a testrészeket színes papírokból kiegészítve
- ruhacsipeszből és zacskókból is készült méhek
- Kinder tojásból és zsenília fonalból készült méhek
- a méhek mézgyűjtő területeit készítettük el – virágos rét, több képzőművészeti technikából álló alkotásokon:

- virágos rét szívószálból és tojástartóból
- virágos rétet festettünk a ruhacsipeszből és zacskóból készült méhek felragasztásával
- elkészítettük a kaptár bejáratát csomagoló papírból és buborék fóliából, amely az akció napján a terem ajtajára került elhelyezésre. Ide a gyerekek mint egy kaptárba léphettek be.
- készítettünk lépeket, amelyekbe a méhek a virágport gyűjtik – ezt is többféle technikával:
- tojástartó megfestése sárga vízfestékkel
- lépsejtek készítése buborékfóliából
- WC papír gurigából készült lépsejtek hatszögletes formára alakítva, majd kiegészítve a Kinder tojásból készült méhekkal
 - készítettünk egy polcot rajzlapból, amelyekre elhelyeztük a papír mézes csuprokat – megnevezve az egyes mézfajtákat
 - felfüggeszthető méhkaptárt készítettünk lufiból és sárga fonalból, amelyet papírból készült méhekkal dekoráltunk
 - méhecskés poharak készítése a méz-kóstolóra (műanyag poharak dekorálása)
- A tanulók által elkészült művek képeztek később a szaktanterem dekorációját, amelyben a foglalkozás zajlott. A dekoráció részét képezte még egy valódi kaptár, léppel, füstölővel,

méhész ruházattal, amit fel is próbálhattak a tanulók. A gyerekek ezáltal egészen közelről gyűjthettek személyes tapasztalatokat a méhészethez szükséges segédeszközökről.

Mézfajták gyűjtése

Többféle mézet sikerült beszereznünk a gyerekek és a szülők segítségével, hogy minél több méz ízével ismerkedhessenek meg. (Érezzék a különbséget a többféle mézfajta között.)

Kóstolásra gyűjtött mézfajták:

- akácméz
- virágméz
- napraforgó méz
- hárméz
- gesztenyeméz
- gyermekláncfű méz
- propolisz

A mézfajtákat kiállítottuk az ideiglenes „kaptár”-nak kinevezett szaktanteremben, ezeket a gyerekek bármikor a projekt ideje alatt meg is kóstolhattak.

4. foglalkozás: Látogatás a helyi méhészlaci bácsinál

Az ismeretszerzés, a dekorációkészítést követően – a gyerekek közül néhányan méhecskejelmezbe öltözve – ellátogattunk a helyi méhészgazdához, hogy megismerkedhessenek az egyik legősibb foglalkozással, a méhé-

szettel, hogy testközelből láthassák a kaptárakat és a kereteken a méheket. Szerettük volna, ha a diákok megismerkednek ezen szakma szépségeivel, és kedvet kapnak nemcsak a méz fogyasztásra, de a méhészkedéshez is. A méhészgazda egy rendkívül tanulságos előadást tartott a gyerekeknek. Számos méhészeti eszközt megmutatott. A gyerekek egész közelről láthattak méhcsaládokat, a kaptárok királynőjét, a bölcsőket – amelyben a méhkirálynők nevelkednek, láthatták a mézkészítéshez szükséges berendezéseket, védőruházatot, kipróbálhatták a füstölő használatát. A méhészgazda felvetett egy nagyon érdekes természetvédelmi témát is: a méhek olyannyira kipusztulóban vannak, hogy néhány évtized múlva veszélybe kerülhet a növények beporzása, s ezáltal a mindennapi táplálékunk is. Beszélt még a rajzásról, hogyan és mivel kell befogni a kirajzott méheket, elmagyarázta a méz „előállításának” folyamatát. Sok érdekes kérdés hangzott el a gyerekek részéről, a mézről, a méhekről, a méhész munkájáról, méhcsípésről, ami azt bizonyította, hogy ez a téma érdekes volt számukra.

5. foglalkozás: Méz-kóstolás

A délelőtti legfinomabb része csak ezután következett. Visszatérve az iskolába, ismét az ideiglenesen kinevezett „kaptár”-terembe vonultunk,

ahol megkóstolhatták a finomabbnál finomabb mézeket, akár kenyérfalatkákra kenve. Az ízlelgetés közben megbeszéltük, hogy melyik mézfajta milyen jótékony hatással bír, és felhívtuk a figyelmet az ízek gazdagságára. A legkedveltebbnek az akácméz és a hársméz bizonyult, ugyanis ebből fogyott a legtöbb. A propoliszt kockacukorra cseppentve ízlelték meg.

6. foglalkozás: Tabló készítése – a tanultak rögzítése céljából

A gyűjtött anyagokból, folyóiratokból, újságokból vagy saját rajzokkal illusztrálva tablót készítettünk délutáni foglalkozás keretében, csoportmunkában a tanultak összefoglalása céljából. Az elkészült színes plakátok nagyon szépre sikeredtek, amely a méhek életét, a mézkészítés útját és jótékony hatását mutatják be. A tablókkal a biológiai szaktanterem falát díszítettük ki, amelyet bármikor megnézhetnek iskolánk tanulói és pedagógusai.

A projekt zárása: Meseírás és a Méz, méz, méz c. dal közös eléneklése Mindennapi életem a kaptárban (Ha én méh lehetnék)

Néhány vállalkozó szellemű gyerek örömmel vállalta felkérésünket a me-

seírásal kapcsolatosan. Csoportokat alkotva rövid, csattanós történeteket írtak, beleélve magukat a méhek nem mindennapi, szorgos kis életébe.

A legjobban sikerült mesék egyike:

Frici vagyok, a méh. Életem nagyobb részét a kaptárban töltöm. De egy napon másképp alakultak a dolgok.

Felkeltem, megtörölgettem a szárnyaim, a fullánkom. Kiléptem a lakosztályomból, a lakásom előtt két nagy darab méh várt rám. Beszélgettünk, majd felajánlották, hogy kirepülhetünk egy napra virágport gyűjteni a közeli virágos rétre. A kaptáron belül unalmas volt a munkám, így rögtön rábólintottam a feladatra. Elvittek magukkal a kiképzőtáborba, ahol egyszerű kiképzésen vettem részt. Ezt követően az öltözőbe vittek, ott megkaptam a felszerelésem. Elindultunk a kaptár kijáratára felé. Ott felsorakoztunk. Kinyitották a kaptár ajtaját, kezemből reszketett a virágporzó puska. Elámultunk a kinti világ láttán. Elkezdtek a virágporgyűjtő akciónkat, és mire észbe kaptunk, már sötétedett. Parancsot kaptunk, hogy térjünk vissza a kaptárba. A kaptárba repülve nagy viharba keveredtünk. Néhány méhtársam saj-

nos nem tudott visszarepülni, elázta a szárnyaik. Én szerencsés voltam, kissé elázva, de visszaértem. Mögöttünk becsukták a kaptárajtókat. Bent maga a királynő fogadott bennünket. Köszöntött minket, majd a feladatok teljesítéséért érmet kaptunk tőle. Az ágyam fölé akasztottam, nagyon büszke voltam rá.

Elalvás előtt a mai napról elmélkedtem, fergeteges élményben volt részem.

A projekt rövid kiértékelése:

Nagyon hasznos és élvezetes napok voltak ezek mindannyiunk számára, hiszen az ismeretszerzés mellett sokféle képesség, készség fejlesztése is egyaránt megvalósult.

A gyerekeknek különösen tetszett a csoportmunka, az együttműködés, az összedolgozás. A mi véleményünk szerint is sikeres volt ez az egy hét. Azt gondoljuk, hogy a gyerekek jól érezték magukat, sok új, hasznos információt szereztek, emlékezetes marad számukra ez az iskolai akció.

Elmondhatjuk, hogy a közös munka, élmény varázserejével hat a csoportokra, az egész iskolai közösség együttműködésére.

Tojásfa és egyéb „húsvétságok”

A vásáruji József Attila Alapiskola és Óvoda pedagógusai rendszeresen szerveznek programokat a diákok számára. Mint falusi iskolának, úgy gondoljuk, kötelességünk és feladatunk a hagyományok ápolása, ezért minden évben megszervezzük a diákok körében is kedvelt iskolai programjainkat, pl. lucázunk, betlehemezünk, balázsolunk az óvodában, és csalogatjuk a kisdíjakokat az iskolába, Kiszababát égetünk, farsangolunk, májusfát állítunk és Szentiván-éjszakázunk. Ezen rendezvényeink mellett számos egyéb programmal is színesítjük iskolánk életét, ilyenek pl.: a „Tök jó buli”, az Egészség-nap, az adventi kézműveskedés és vásár, az újévi „Foci-kupa”, megemlékezünk a Víz Világnapjáról és a Föld napjáról...

A 2014/2015-ös tanévben a húsvéti ünnepekört szerettük volna színesíteni. Hamvazószerdán versenyt hirdettünk a diákok körében, ki tud több kifűjt to-

jást gyűjteni. Célunk egy „Tojásfa” létrehozása volt az iskola udvarán. Nagy volt az izgalom, melyik osztály lesz a győztes, hiszen ők, az igazgató bácsi felajánlásával és a szülői szövetség támogatásával, mozibelepőt nyerhettek Győrbe. Minden osztály bekapcsolódott a versenybe. Kicsik, nagyok, anyukák, nagyszülők, a falu egész lakossága kifűjt tojást gyűjtött. Mindenkinek meglepett a magas szám, ugyanis 3871 darabot sikerült összeszedni. A munka oroszlánrésze azonban csak ezután kezdődött. Az összegyűjtött tojásokat be kellett festeni és fel kellett fűzni. Ügyes kezű diáklányok, a tanító nénik segítségével, varázsolták színesre a több ezer tojást. A győztesnek járó mozibelepőt végül 2 osztály (a 4. és a 6. évfolyam) megosztva szerezte meg. Mindkét osztály több mint ezer tojást gyűjtött, átlagra bontva 56 darabot diákonként. A kedvezőtlen időjárás ellenére szinte valamennyi hímes tojás

felkerült a fára, hogy a környék lakosai a csodájára járhassanak. A sikeren felbuzdulva szeretnénk jövőre a saját kis rekordunkat túlszárnyalni, és még több tojással díszíteni az iskola udvarát. Bízunk a sikerben!

A fa „feldíszítése” után húsvéti kézműves foglalkozás következett. Mivel idén ez a nap április 1-jére esett, a „boldos napi” ugratások már kora reggel mosolyt csaltak az arcokra.

A nap állatsimogatással kezdődött, melynek keretén belül különböző házi- és egzotikus állatokkal ismerkedtek a tanulók. Volt nyuszi, teknős, papagáj, tengerimalac, degu, kínai harcos hal, postagalamb és három kiskecske. A gyerekek nagy öröme minden állatot kézbe lehetett venni, a kecskéket pórázon vezethették, a program nyuszi futammal zárult. A postagalambot a lábára erősített üzenettel engedték útjára, melyben a gazdájának kívántunk kellemes ünnepeket.